

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMLL-R0-100-2605

DATA: 15 maja 2026 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 14:00

CZAS TRWANIA: 210 minut

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 35

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2025/2026

Zakres podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai (Knygelės pačios bylo)*;
Mikalojus Daukša, *Postilė (Prakalba į malonųjį skaitytoją)*;
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*;
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*;
Antanas Baranauskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*;
Žemaitė, *Petras Kurmelis*;
Vincas Kudirka, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*;
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*;
Keturakis, *Amerika pirtyje*;
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*);
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*;
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*;
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie Arą; Raganius, Skirgaila, Bedievis*;
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*;
Ignas Šeinius, *Kuprelis*;
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*;
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*;
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*;
Balys Sruoga, *Dievų miškas*;
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*;
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*;
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*;
Ananas Miškinis, *Psalmės*;
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (Malda)*;
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš *Rinkiniai raštai II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*;
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*;
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*;
Vytautas Mačernis, *Vizijos*;
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (Pirma dalis, Epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*;
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*;
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*;
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*.

Zakres rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*

Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly;*

Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius);*

Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ąžuolu;*

Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų;*

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį;*

Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (Dvyliktas skyrius);*

Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį;*

Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana.*

Pasirinkite vieną iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **350 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema (0–35)

Tautinės tapatybės išraiškos lietuvių lyrikoje. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus eilėraščius.

Sigitas Geda

Giesmė apie pasaulio medį

Liudvikui Rėzai ir Petru Repšiui

Tą vakarą, besėdint ant slenkančiosios kopos,
Siūbavo marių bangos ir, vėjui virš galvos
Taip graudulingai ūkiant, kažko širdis susopo, –
Pasijutau kaip niekad žmogus iš Lietuvos.

Čia protėviai klajojo, jie briedžiais žemę arė,
Jų moterys žiūrėjo akim dangaus spalvos,
O saulė tyliai grimzdo į prieblandą vakarę,
Tenai esu aš buvęs žmogum iš Lietuvos.

Iš ažuolo kariūnai pilis ant kalno rentė,
Torunėje ir Kulme, čia pat prie Vėluvos,
Augino Krišnai arklius, išjodavo į šventę,
O jeigu mirs, žinojo – esą iš Lietuvos.

Ar meldavosi girių gaudimui begaliniam,
Paskui į jūras plaukė, pilni šviesos gyvos,
Jie nekartoją niekad, kad Lietuva tėvynė,
Bet jeigu srūva kraujas, žinojo – Lietuvos.

Iš Lietuvos bekrastės – aidžios kaip baltų jūra,
Lig pat Juodųjų marių linguodavo keliai,
Paskui jų pilys griuvo, aukšti dievai paniuro,
Bet dar žydėjo rūtos, kvėpėjo dobilai.

Tiek sykių gimę, mirę, išraižę jūras buvo
Ir pragarą, ir dangų, ir šviesulius savus,
Turėjo, – visą žemę ir žemėj nepražuvo,
Kartodami tik viena: mes – žmonės Lietuvos.

Ir aš buvau atėjęs, girdėjau Donelaitį,
Man Baranauskas sakė, taip progiesmiu vos vos:
Kur būtum, ką darytum, sūnau, Aušrinė teka

Ir Saulė, ir Mėnulis – t a u t o m s i š L i e t u v o s.

Bandykime čia ramūs gyventi ir numirti,
Ir prisikelt bandykim po vasaros žalsvos,
Nujausdami, kad niekad nereiks mums išsiskirti,
Vieni kitiems dėkokim, nes e s a m – L i e t u v o s.

Čia nemirtingos žvaigždės ir kregždės nemirtingos,
Dangus čia nemirtingas ir ažuolo šerdis,
Čia savo šviesią galvą guldau vaizduos didinguos,
O tu girdi, kaip plaka aukojama širdis.

Tai ne gegutės balsas, apverkti pasiruošęs,
Tai marių vėjai neša melodijas skaisčias,
Į vieną ima jungtis dangaus ir žemės grožis,
Simfonijoj prapuola viršus ir apačia.

O kartais regis skaidriai žydroj padangėj medis,
Virš Baltijos išskėtęs pražydusias šakas,
Lai jį apspinta žmonės, vilties dar nepraradę,
Ir tiesia į aukštybę palaimintas rankas.

www.saltiniai.info

Paulius Širvys
NEMUNAS

Su Nemunu
Pateka saulė.
Su Nemunu
Leidžias toli.

Prie Nemuno
Mano pasaulis.
Prie Nemuno
Mano šalis.

Su Nemunu
Ašarą plovėm,
Su Nemunu
Griovėm stabus.

Prie Nemuno
Buvom senovėj
Ir būsim,
Kol Nemunas bus.

Su Nemunu
Žemėn įaugom,
Įleidom galingas
Šaknis.

Ir motinos
Lopšį kol saugos –
Iš čia
Neišdegins ugnis.

Su Nemunu
Pateka saulė.
Linguoja lopšinė
Laisva.

Prie Nemuno
Mano pasaulis –
Gimtoji šalis
Lietuva.

www.saltiniai.info

2 tema (0–35)

Karo įtaka žmogaus ir tautos likimui. Svarstykite remdamiesi Algio Kalėdos straipsnio ištrauka ir pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.

Algis Kalėda

Dievų miškas be dievų

Balys Sruoga (1896.II.2–1947.X.16) – vienas žymiausių lietuvių rašytojų, poetas, prozininkas, dramaturgas, kritikas, literatūros ir tautosakos tyrėjas, kurio literatūrinis palikimas stebina ir įvairove, ir menine skvarba.

Simbolizmo–ekspresionizmo–neoromantizmo konvencijas perėmusiam rašytojui kone didžiausias asmenybės ir kūrybinės tvermės išbandymas buvo žiauriausia tikrovė – kalinimas hitlerinėje mirties stovykloje, Stutthofe.

Šis kūrinys, laikomas „fakto literatūra“, „nefikcine proza“, kaip dažnai originalūs darbai, vis dėlto netelpa į jokių griežtus žanrinių 5 modelių kanonus. Visų pirma, manyčiau, todėl, kad „Dievų miško“ struktūra, semantikos sugestyvumas yra neatplėšiamai suaugę su autobiografiškuoju klodu, realybe, o kita vertus – išraiškos planas, pasakojimo lygmuo ir stilios audinys pranoksta įprastinius, tradicinius „gyvenimo imitavimo“ būdus ir sukuria ganėtinai neįprastą interpretacijos lauką.

Kaip galima apie begal žiaurius, siaubo kupinus dalykus kalbėti šypsantis? Kaip galima mirtį vaizduoti su pašaipa? Vienas įtaigiausių kūrinio struktūros komponentų – eksponuotas individualaus pasakotojo požiūrio taškas, savitai spalvinama pasakojimo perspektyva. Ji sukuria tarsi užtušuojančią realių dalykų žiauriąją ištermę, o drauge – neslepiančią gana neadekvačių emocijų.

Lietuvių skaitytojas, savaime aišku, kūrinį suvokia platesniame kontekste. Juk B. Sruoga nėra žmogus, kurį galėtume įtarti psichologine ar nusikaltėliška patologija. Atvirkščiai – skaudžios ironijos, pašaiPOS, sarkazmo žybsniais, stilizuotais liaudiškais palyginimais „Dievų miško“ konclagerio tikrovę jis pavertė bemaž trilerišku viduramžių karnavalu, F. Goya'os sapnų košmarais. Kūrinio genezę, regis, labiausiai lėmė vos per kelis mėnesius nutolęs mirties šešėlis.

Baigiantis karui, rašytoją rado leisgyvį, nuo bado išsekusį patvoryje, paskui dar du mėnesius gydė Torunėje. 1945 m. gegužės tryliką pagaliau grįžo į Vilnių, ir iškart, siekdamas

numaldyti klaikius išgyvenimus, vienatvę ir pesimizmo graužatį, ėmėsi plunksnos. „Dievų mišką“ rašė Birštone, gavęs kelialapį vasarai iš Rašytojų sąjungos, rašė po 8–12 valandų per parą. Didžiulės (apie 450 puslapių) apimties tekstas buvo sukurtas per keletą mėnesių. Tikriausiai – ne „sukurtas“, bet tiesiog išspinduliuotas, išblokštas vaizdais, mintimis, emocijomis užpūliavusio vulkano. O jis tvenkėsi per keletą siaubingų metų.

Literatūros tyrinėtojai, psichoanalitikai neretai kalba apie autoterapinę kūrybos, literatūros funkciją. Išliedamas dvasios skaudulius ir pasąmonėje glūdinčius košmariškus išgyvenimus, kūrėjas tarsi sublimuoja juos, perkelia į racionaliąją suvokimo plotmę.

Ar ne tokia nuostata lemia vadinamosios lagerinės (kacelinės) literatūros sugestyvumą, kuris kartais balansuoja ant turpizmo, bjaurasties estetikos, ribos? Rusų A. Solženicynas ir V. Salamovas, lenkų – T. Borowskis ir J. Czapskis, lietuvių – D. Grinkevičiūtė ir B. Sruoga... Šie ir kiti autoriai, patyrę nežmoniškus išgyvenimus, kurių neįmanoma išverti pagal normalią logiką, atkuria siaubą ir fobijas kita kalba. Dažniausiai – gana tiksliai, sausu dalykiniu stiliumi aprašydami faktus.

Literatūroje, vaizduojančioje XX amžiaus pragarą, ši priešprieša labai sugestyvi, nes aukos paprastai yra beginklės ir nuolankios, į smurtą jos negali atsakyti jėga. Vienintelis savaugos ir savigynos būdas – susikurti tam tikrą psichologinį gaubtą iš kultūros vertybių, krikščioniškos dorovės, atjautos, pergalingo sąmojo. Tik šitaip asmenybė gali atsispirti totalitarizmo, fašistinio ar komunistinio, sukeltiems košmarams. Ironiškasis B. Sruogos „Dievų miškas“ – vienas žymiausių literatūros kūrinių – tai įtikinamai paliudija.

Pagal: Algis Kalėda, *Dievų miškas be dievų*, „Lituanistika“, 2015, 5–11 p.

WYPRACOWANIE

na temat nr

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora

Tabele wypełnia egzaminator!

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.			
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.
			Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

												Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KL i K
2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
		10	11	12	13	14	15	16					

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C
				D	B

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności			
		0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych							
		0	1	2	3	4	5	6	7
		3 3 3 2 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 2A 1B							
		H G F H G H E F G D E F C D E B C D A B C							

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych		
		0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych		
		0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

